

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de leden van de vaste commissie voor
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

DATUM 13 FEBRUARI 2019
ONZE REF. 2019/DR/jvo/003
ONDERWERP AO Toegankelijkheid en kansengelijkheid binnen het hoger onderwijs

Geachte leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Op 20 februari a.s. spreekt u met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de toegankelijkheid in het hoger onderwijs. Voor dit debat vraagt FME, die ruim 2.200 bedrijven vertegenwoordigt in de technologische industrie, specifieke aandacht voor de toegankelijkheid van technische opleidingen. De technologische sector is immers van grote waarde voor de versterking van de Nederlandse economie.

Nederland loopt schrikbarend achter als het gaat om de instroom in technische studies. In *Education at a Glance* concludeert de OESO (2018) dat in 2016 maar slechts 16% van de Nederlandse universitaire studenten in het hoger onderwijs afgestudeerd zijn in een STEM-opleiding, dit afgezet tegen 24% OESO-gemiddelde. Duitsland is koploper met 36% van de afgestudeerden met een STEM-diploma¹. Het feit dat het aantal numeri fixi op technische studies stijgt, draagt niet bij aan de toegankelijkheid van dit soort studies en kan deels ten grondslag liggen aan het lage aantal afgestudeerde technici.

Zeker in deze tijd van hoogconjunctuur neemt het tekort nijpende vormen aan. Uit een recent onderzoek onder FME-ondernemers blijkt dat 93% van de bedrijven last heeft van een tekort aan goed opgeleide medewerkers (zie bijgaande infographic). ING geeft aan dat tot 2030 naar verwachting 120.000 nieuwe medewerkers nodig zijn in de technologische industrie². Als gevolg van de personeelstekorten lopen onze bedrijven orders mis, ervaren ze extra kosten en is er geen tijd om te innoveren, terwijl innovatie in de technologische sector een belangrijke bijdrage levert aan de Nederlandse economie. Zo lang er geen maatregelen genomen worden, zal dit probleem in de toekomst toenemen, met alle economische gevolgen van dien. Daarom is het noodzaak zo snel mogelijk de toegankelijkheid van technische studies in het hoger onderwijs te bevorderen.

Wij vragen u om in het AO Toegankelijkheid en Kansengelijkheid binnen het Hoger Onderwijs te pleiten voor:

- 1) Een investeringsplan voor technische opleidingen in het hoger onderwijs om numeri fixi af te schaffen.
- 2) Invoering van herziende bekostigingssystematiek voor het hoger onderwijs en onderzoek in 2020.

Meer financiering voor technische opleidingen in het hoger onderwijs

Elke leerling die geïnteresseerd is in techniek moet in de toekomst gemakkelijk kunnen instromen in alle onderwijsniveaus, dus ook in het hoger onderwijs. Wij maken ons daarom zorgen over de toename van het aantal numeri fixi voor technische opleidingen in het hoger onderwijs. Het is voor Nederland op de lange termijn schadelijk om studentenstops in te stellen op studies waarvoor we op de arbeidsmarkt tekorten hebben. Aan de TU Eindhoven kunnen studenten zich bijvoorbeeld niet meer onbeperkt aanmelden voor een opleiding Bouwkunde of Werktuigbouwkunde. Ook voor Kunstmatige Intelligentie zijn aan universiteiten in het hele land nieuwe studentenstops afgekondigd. Wij zijn daarom zeer tevreden dat de minister van Onderwijs met het wetsvoorstel 'taal en toegankelijkheid HO en MBO' serieus werk maakt om de toename in numeri fixi

¹ <http://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>

² https://www.ing.nl/media/ING_EBZ_my-smart-industry_tcm162-135030.pdf

tegen te gaan. Het invoeren van een toestemmingsvereiste, zal ertoe leiden dat de toegankelijkheid van technische opleidingen toeneemt.

Maar met dit wetsvoorstel zijn we er nog niet. Uiteindelijk kunnen capaciteitsproblemen bij de technische opleidingen pas echt worden opgelost als er voldoende financiering vrijkomt om de studentstromen aan te kunnen. De technische universiteiten hebben onderbouwd dat vanaf 2020 jaarlijks een extra bedrag van 450 miljoen euro nodig is. Een investering en een structureel hogere bekostigingsfactor is noodzakelijk om de toestroom te faciliteren.

Bij de herziening van bekostiging binnen het hoger onderwijs moet een structureel hogere bekostigingsfactor en financiële middelen beschikbaar worden gesteld voor technische opleidingen om numerixi te voorkomen.

Invoering van herziende bekostigingssystematiek voor het hoger onderwijs en onderzoek in 2020

In haar brief 'Reactie op Tijdsplan Aanpak Herziening Bekostigingssystematiek Hoger Onderwijs en Onderzoek' van 25 januari jl. schrijft de minister van Onderwijs dat zij de commissie Van Rijn heeft gevraagd om zich te richten op een herziening die nog deze kabinetsperiode (2020 of 2021) kan worden ingevoerd. FME onderstreept deze noodzaak. Wij moeten snel handelen opdat technische studies zo snel mogelijk meer studenten een kwalitatief goede opleiding kunnen aanbieden en zo voldoen aan de behoefte van de arbeidsmarkt.

FME vraagt u om er bij het kabinet op aan te dringen alles in werking te stellen zodat de herziening van de bekostigingssystematiek al in 2020 kan worden ingevoerd.

Op 20 februari a.s. spreekt uw commissie met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het AO Toegankelijkheid en Kansengelijkheid binnen het hoger onderwijs. Graag verzoeken wij u deze punten mee te nemen in de behandeling van het AO. FME is uiteraard graag bereid om bovenstaande punten nader toe te lichten. U kunt hierover contact opnemen met onze Public Affairs adviseur Marline Kester (marline.kester@fme.nl of +31 (0)6 27 34 66 11).

Met vriendelijke groet,

Ineke Dezentjé Hamming
Voorzitter